

מי ומה בחוברת

כל צבא שבעולם מקובל כי ישא על כובעו וקסדותיו (ויש גם על מדיו) את סמלו המיוחד, אשר לעתים הוא סמל המדינה, לעתים — צירוף צבעי הדגל הלאומי, ולעתים — דמות סמלית המיוחדת באותה מדינה לצבא בלבד (ויש ארצות, כבריטניה, בהן מיוחד סמל הכובע לציון ההשתייכות לגדודים, או לסוגייתחיל מסוימים). על שער החוברת הזאת — חוברת נ"א למערכות, ראשונה ל"יובל" החוברות השני של הירחון — מתנוסס סמל צבא-ההגנה לישראל. מגן-הדוד שבו.

מסמל את הזיקה הלאומית ההיסטורית ואת תעודת המגן שלו; החרב המורמת אל על — את העז והדריכות לקרב; ענף הזית, (זה אחד "משבעת המינים" בהם נתברכה הארץ) — את רצון השלום ואת העמל המפירה את אדמת הארץ. צבעי הרקע של הסמל — שונים הם בהתאם לסוג החיל אליו משתייך נושא. הצבע שנועד לחיל-הרגלים — הנו אדום, כמקובל ברוב צבאות העולם. הירוק — יסמל, כנראה, את חיל המהנדסים.

צבאנו צעיר אך יש לו מסורת שהוא שואב ממנה. ציור-היסוד שבסמל צבא ההגנה לישראל עבר לו ושרשים: היה זה סמל בוגרי הקורסים למפקדי-מחלקות, אשר הונהג בארגון ההגנה העברית בארץ-ישראל בשנת 1943, וחולק או במסדר מיוחד ע"י הרמטכ"ל גם לבוגרי הקורסים של שנות 1941/2. בשל מעמד המחתרת של ארגון ההגנה נועד הסמל לענידה במסדרים חגיגיים בלבד. מחוץ להודמנויות אלה היתה ענידתו אסורה בהחלט. ביום ה"פעולות" הידוע של הצבא הבריטי ב־29–30 ביוני 1946, עשו רבים מבעלי הסמל מאמצים מיוחדים למנוע נפילתו, ולו של סמל אחד בלבד, לידי עורכי החיפושים. מזה כמה חדשים נראה סמל בוגרי הקורסים של ממ"ם נישא בגלוי על חולצותיהם של בעליו החוקיים. אותיות הוא בשירות כוחות ההגנה העבריים.

בעמודים ב' ו-ד' של המעטפה, מתפרסמים סימני הדרגות שהוכנסו, זו הפעם הראשונה, לציון דרגותיהם השונות של הקצינים והסמלים שבצבא ההגנה לישראל. עד כה לא ידעו כוחות ההגנה הבחנה לפי דרגות, כי אם לפי תפקידים בלבד: "מפקד כיתה", "מפקד מחלקה", "מפקד פלוגה" וכו'. מעתה יתווספו על אלה ציוני הדרגות, המשמשות "מודד" לותק, ידיעה והישגים צבאיים של נושאייהם, גם כשמשימותיהם בשעה מסיימת אינן מציינות "מאליהן" את רמת סמכותם והיקף אחריותם. ויצוין: אות-בריאות הוא לצבא — וביחוד לצבא מתחיל — כשאינו מפרז לא ב"הגבהת" ציוני הדרגה ביחס לתפקיד, ולא במספר בעלי הדרגות הגבוהות. יפה כאן הכלל: מוטב דרגה אחת למטה מן המידה — דבר, אשר עם גידול הנסיון וריבוי ההישגים תמיד תהיה ההודמנות ל"תקנו", — מאשר דרגה אחת למעלה ממנה. (דבר, שגם תיקונו קשה בשל גורמי הטבע האנושי, וגם רישומו פוגע ברצינות היחס אל צבא ואל מנגנונו). מוטב לנהוג כאן בעקבות הארצות ה"מצניעות לכת" — כגון צבא המיליציה בשוויצריה וכמה ארצות סקנדינביות. — ולא לשאוף לדמיון לרפובליקות דרום-אמריקאיות ידועות. בקשר לזאת, מעניין לציון, כי כאשר הונהגו בברית-המועצות מחדש דרגות-הקצינות (לפני למעלה מעשר שנים). — העדיפו שם להתחסס אל התוארים החדשים בכבוד מיוחד, והסתפקו במתן תואר "קפיטן" למפקדי בטליונים (המונים כאלף חייל), מיורים — למפקדי רגימנטים רגליים, שעצמתם כעצמת בריגדה בריטית (— 3 בטליונים בתוספת יחידות-סיוע) וקולונלים — למפקדי דיביזיות. רק בשנות המלחמה והקרבות, עם ריבוי ההצטיינויות האישיות, העול תוארי דרגות המפקדים והגיעו בדומה למה שהיה מקובל, למשל, בצבא גרמני או צרפתי. מצב דומה היה גם בצבא ארה"ב בשנים שלפני המלחמה, וביחוד במה שנוגע לעמדות הפיקוד הגבוהות.

מי ומה בחוברת

בסימני ההיכר של סמלי צבא-ישראל קיים דמיון מכסימלי לסימניהם הפשוטים ובעלי הטעם של הסמלים הצרפתיים, אשר צורתם נתפרסמה ב"מערכות", חוברת מ"ח-מ"ט, ברשימה "סמלים — שמי ביצוע או מפקדים נמוכים" (ואגב, יצויין כאן כי האקטואליות של אותה רשימה גברה עכשיו, עם הקמת צבא ההגנה לישראל).

יש מפקדי גייסות המרכיבים בגזירות, ויש, שכוחם בהשראה, באחת החוברות הקודמות, בדף "דברי מפקדים", ניתנו כמה מאימרותיו של הגנרל פאטון, שהיה אחת הדמויות הבולטות בצבא ארה"ב במלחמה האחרונה. הוא ידע ליצור תנופת מחץ עצומה בגופי הצבא עליהם פקד, אך מכשירו הראשון להשגת התוצאות שרצה בהן היתה הגזרה; אך לא זו הדמות של מפקד, כאדם וכמדריך, ממנה ירצו ללמוד המפקדים, הפועלים והמחנכים, של הצבא העברי. לצבאנו הצעיר נודמן להכיר — מתוך מגע בלתי-אמצעי ונסייון-קרבי — דמות אחרת, שעלתה מתוך שורות צבא ארצות-הברית ומתוך חבר חניכיה של אולפנת "וטס-פוינט" הנודעת. מיכאל סטון — דוד מרכוס — היה האיש אשר בא לנסות לבצע בשורותינו את אשר פעל בשעתו, למען אמריקה, גנרל שטויבן — מחנך גייסותיו של ג'ורג' וושינגטון. ב"דברי מפקדים" שבחוברת זו (עמ' 14) ניתנות כמה מאימרותיו ומחשבותיו של מפקד, שהיה ידיד-אמת גם לחייל ולקצין הצעיר, אוהב נעורים ומטפחם, ושומר בעצמו על צעירות האופי עד יומו האחרון.

הרשימה "כפרים בספר", שבחוברת זו מסמנת את הצעד הענקי אשר הוצעדנו קדימה באשר למושגי "הגנת ישובים" וממדיה. הרוצה להינכח באופן בולט בגודל התמורה — יעיין בחוברות מלפני 8-9 שנים, בהן נתפרסמו שני מאמרים מאת א. רטנר וא. בן-נר, (שנודע עכשיו לציבור כראש אגף התכנון של המטה הכללי לצבא-ההגנה לישראל — הפרופ' א. רטנר) — על הנושאים: "עיקרי הביצור של נקודות ישוב" ("אשמורות") ו"בחירת מקום לישוב חדש" ("מערכות חוב' א'). המאמרים הללו, שבהם סוכמה תמצית הנסיון והידע שצטברו בידינו לאותו זמן, בנויים על ההנחה של צורך בהגנת נקודות ישוב בפני חבורות פשיטה מזוינות. מציאותנו כיום, המשקפת — בהיקף אחריותנו ההגנתית ומעשינו הצבאיים — התפתחות של 70 שנים רגילות בשבע שנים, היא מציאות של הגנה על קטע גיאוגרפי ברצועת הגבול של הארץ, בה הישובים הן נקודות-משען הפזורות לאורכו. עמודי המבוא ל"כפרים בספר" (עמ' 17) מעלים כמה נקודות מלקחו של חודש המלחמה הראשון, ונשענים גם על פרשת עמק-הירדן, המתוארת בפרטות בחוברת זו, וגם על הנסיון בדרום (וביחוד על כמה מסקנות שהוסקו מן הקרב על נגבה, שנערך באותו שלב-המלחמה). הפרשה "מערכות עמק-הירדן" יוצאת בעקבות הסדרה "ההתקפה על גוש-עציון", "ההתקפה על סירתי-צבי", "משמרה-עמק-לגיון", "קרבות עיר בארץ-ישראל" ו"הדיפת הדרוזים", — שהופיעה לפני כן ב"מערכות". אין כאן הכוונה לפרוטג'ה בדומה לזו המופיעה בעתונות היומית, ולו תהי רפורטג'ה טובה. כן אין הדגש על הרקע של הווי-לוחם או של גילויי-גבורה אישיים וקיבוציים. המגמה: — ראשית סיכומי עובדות-קרב ולקח אופרטיבי. בסיכום העובדות — השאיפה היא לתת תיאור מלא, ככל האפשר בתנאי מלחמה שעודה נמשכת (ותנאים אלה חלים הן על אוסף העובדות ונפויין והן באשר לכללי ההזירות); המסקנות האופרטיביות מוסקות בחלקן במפורש, בחלקן מניחים אותן לכוח-הדירתו של הקורא, יש מהן הגנוזות לימים יבואו. ויש לבטוח בקורא שידע למצות מתוך סקירות אלו את המכסימום האפשרי.

מי ומה בחוברת

ראלף אינגרסול פירסם עם גמר מלחמת-העולם את ספרו "סודי ביותר" (באנגלית — Top Secret) ובו "גילה" מספר "סודות-מרהיבים" של מנגנון הפיקוד העליון של צבאות-הברית במסע שחרור אירופה 1944-45. קהל הקוראים הארץ ישראלי מכיר את אינגרסול — באמצעות סקירות עתוננים וקריאה בלשונות לוגיות — בעיקר בשל ספרו זה, אשר "זכה" לפרסום רב ואף לויכוח לא קטן בדבר מידת הדיוק שבכמה מתיאוריו. אולם, "הקרב-הוא-הוא יום החשבון" — הוא ספרו שיש לו ערך קיים ועומד מבחינה צבאית. הספר הופיע ב-1943, ובו תיאור מסע וקרב של גדוד "רג'רס" (מעין "קומנדו") ופלוגת-נשק-כבד של גדוד מהנדסים — ובצדו של התיאור מסקנות בדבר ערכו החיוני והמכריע של אימון צבאי מחמיר בטרם קרב. קפיטן אינגרסול (לפי דרגתו באותה תקופה) היה קצין-מילואים כבר לפני המלחמה, אך את נסיון-הקרב הראשון רכש לו באותו מסע-תוניסיה (הודות לעברו כמהנדס-מכרות שירת בחיל המהנדסים). מאז — הספיק להגיע לדרגת לויטננט-קולונל, להשתחרר משירות הצבא ולהיות שוב עתונאי ועורך; אולם את שליחותו הצבאית-החינוכית, בעלת-ערך, עשה כ-קפיטן אינגרסול בכתבו את הספר שמסקנותיו ניתנות בחוברת זו.

בעל הרשימה "אימון מזורז של טירונים" — הקפ. ב. לידל-הרט — היה אחד ממחוללי התמורות הגדולות בשיטת האימון בצבא הבריטי בתקופה שבין שתי מלחמות-העולם, עת רבו בצבא זה החיפושים אחר דרכים חדשות ושיכולים בשטח האימון. הוא אשר כתב, לפי הזמנת מיניסטריון-המלחמה הבריטי, את הוראות-האימון היסודיות לאחר מלחמת-העולם הראשונה, היה סופרו הצבאי של "טיימס", עורך המדור הצבאי של "אנציקלופדיה בריטניקה" ומחבר ספרים רבים בהיסטוריה צבאית ובתורת המלחמה, אשר כמה מהם גרמו לתמורות בתפיסות צבאיות, טכניות ואופרטיביות מקובלות. לנושא רשימתו הניתנת כאן קרוב ביותר ספרו הקטן, אך רב הערך: "עתיד חיל הרגלים". בהיותו מורד במקובלות ומפלס דרכים — ניהלו "בעלי המסורת" שבמיניסטרוני המלחמה הבריטי מסע השמצה נגדו בתורת "נביא הדפנסיבה הטוהרה". לאמתו של דבר, החשיב את הגורמים של כוח אנושי מעולה ושל טכניקה צבאית מתקדמת כערוכה להצלחה במערכת, "הגנה-התקפה" גמישה. אחד הראשונים בבריטניה להערכת האפשרויות הגלומות בגורם הצבאי היהודי בארץ-ישראל.

צביקה ה. — בעל הרשימה "אימון מזורז — אך לא נחפז" — כבר פירסם מעל דפי "מערכות" (בשמות אחרים, וללא ציון שם), מספר רשימות, בעיקר בשטח האימון. מקור נסיונו — מערכת האימון ומוסדות ההדרכה של ארגון ההגנה מזה שנים; ובמלחמה זו — שדה-הקרב, תוך פיקוד על יחידה מרובת טירונים.

כלל גדול הוא במלחמה: "למד — גם מן האויב!" אם גם היו ל"תרגולת הקרב" (עמ' 58) שרשים בחיפוש-דרכים בשטח האימון שנעשו בצבא הבריטי גופו, הרי דחיפה חזקה ניתנה לה ב-1940, ע"י ההתרשמות של קצינים בחיל-המשלוח הבריטי באירופה מאופן פעולתם בשדה-הקרב של החיילים והסמלים הגרמניים — באשר למהירות, מידת הבטחון-העצמי והחריצות שלהם. להלן — דברי קצין בריטי (המיוזר מ. פ. התווית, מ"גדוד-הנאמנים" מצפון לנקשייר) במאמרו "טקטיקה של מלחמת-בזק", בעתון-קצינים בריטי, משנת 1941:

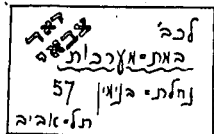
.....במסע המלחמה שלנו בארצות השפלה ובצרפת ניכר היה כמה רבי-יכולת היה החייל-הפרט הגרמני בביצוע תפקידו; תת-קורפורל, הממונה על מרגמה, תמיד סייר והכין מראש עמדה חדשה שאליה העתיק עצמו, משאחר על ידנו: — — — ה"מ. כ. שהוטל על כיתתו לחסל תותח א. ט. היה מבצע את תנועת האגיוף שלו ללא היסוס, כמעט מעשה תרגולת.

אין ספק שהרצון להקנות אף לחייל הבריטי, וליחידת המשנה הזעירה, את אותו הכושר הטקטי האבטומטי כמעט — היה בין מניעיה של "תרגולת הקרב" כפי שנתגבשה במהלך המלחמה.

מ' ומה בחוברת

ידוע המונח „שיחת מקלחת“, המקובל בקיבוצים. בשיחות כאלה מתגלים לעתים רזים ו„חדשות“ לא ידועים מוטות ומנהלות. בדומה לכך הנך מוצא בכל מקום בו נפגשים מפקדים בעלי נסיון-חזית. עתים ודאי נאמרים בשיחות כאלה גם דברים שהשתיקה יפה להם, ומה עוד, כשהשיחה מתנהלת במקום פומבי ובשכנות לאנשים בלתי מוכרים. אך יש בשיחות כאלה גם לא מעט מן המאלף, אשר קשה להכניסו למסגרת מאמה, אך מן הראוי שתופנה אליו תשומת-לב ומחשבה. „שיחת מפקדים“, שנקלטה ע"י עמדת-האזנה מיוחדת של „מערכות“ באחת מן ההודמנויות הנ"ל, והניתנת בחוברת זו (עמ' 42) — הנה נסיונו הראשון להעלות גורמים ושיקולים, בעיות ובנות-בעיות, העולים ומבצבצים — מבלי שיהיו ערוכים בשיטה-וסדר, אך תוך דאגה לגוף העניינים — בתוך שיחות חפשיות כאלה, — ולהציגן בפני קוראינו.

ובשולי ה„שיחה“: — כל אחד אשר ירצה להגיב בכתב על אחת השאלות שנתעוררו בה, בין שיהיה זה בצורת רשימה מיוחדת ובין כאגרת ל„במת מערכות“ — יבורך, ודבריו יזכו לתשומת-לב מלאה. אכן, זאת לזכור: גם לאחר שמערכת „מערכות“ כבר קיבלה רשימה מסויימת, ואף סילקה את שכר-הסופרים בעדה, אינה מתחייבת לפרסמה במלואה, ושומרת לעצמה את הזכות לקצרה.

כתובת המערכת: „מערכות“, תל-אביב, רח' נחלת-בנימין 57, טלפון 2497.

הכלל הרומאי הנודע קבע: „הרוצה בשלום יכון למלחמה“. הכלל הנקוט בדינו בימים אלה הוא: „הרוצה בנצחון — אל יחסוך עמל אימונים“. לאור סיסמה זו יעיין קוראינו במדור „אי מון לקרב“ (עמ' 45).

הקטעים (עמ' 12 ו-16) מדברי המיורג'נ' טד וילסון, מנהל ענייני חיל-הרגלים במיניסטריון-המלחמה הבריטי נלקחו מתוך הרצאה בפני החברה-המלכותית-המאוחדת לשירותים-הלוחמים, בשלהי 1943. אותה הרצאה, המסכמת את לקח המלחמה של חיל-הרגלים בשנות המלחמה 1939—1943, התפרסמה בחוברת כ-„כ"א של „מערכות“, (יולי 1944).

פעולתם של יצר-הקיום והבריחה הטבעית ודאי שכוחה יפה גם במלחמה. כשם שתהליכי הטבע מטפחים בהדרגה את החיסון בפני הסכנות האורבות לגוף האדם, ולבעלי החיים למיניהם, כן מעלה גם כל נשק חדש כעבור זמן-מה את התשובה-שכנגד. לעתים מקבלת התשובה צורה של סידורי-

מגן; — לעתים — של נשק „השכם והרגו“. עצמת פגיעתם הפסיכולוגית הרבה של זרקי-האש מחייבת את חיסונו המוקדם של צבא. ע"י סיגול יכולת מכסימלית בשימוש בכלי-נשקו, לשם פגיעה, מקדימה ומונעת, בזרקי-האש ובנושאייהם; הסקירה התמציתית „כיצד להילחם בזרקי-אש“ (עמ' 64) — משמשת מעין תקציר-ממין לאנשי-הצבא בכללם ולעדת-המדריכים.

לאחר הפסקה שחלה מאז חוברת מ"ז-מ"ז מחדשת „במת מערכות“ את הופעתה בחוברת זאת. ריבוי הרשימות בא במידה מסוימת על חשבון גודלן. אך, מאידך — אין כוונת המערכת להגביל מראש את אורך המאמרים והרשימות שיישלחו למדור זה; והיא מעוניינת ביותר בהשתתפות ערה של אנשי-הצבא והמגינים ב„במה“, תוך הצגת כל הבעיות והקושיות — המקצועיות, החברתיות, האישיות — המהייצבות בפני נושאי מפעל ההגנה העברי.

מי ומה בחוברת

היה זה ווֹבֶאן (מרשל צרפת בימי מלחמות לואי ה־XIV, בסוף המאה ה־17) — המתכנן והמפתח הגדול של תורת הביצורים, שקבע את הכלל כי הביצור העמוק עדיף לעתים־קרובות על זה המתנשא מעל פני השטח. אולם את מלוא הגשמתה בחיים מוצאת מגמה זו רק היום, נוכח האש האבטומסית המרוכזת אשר לרגלים, וכוח־המחץ האדיר אשר לארטילריה. לקח מערכות הקיץ הזה מחייב ללחום מתוך האדמה — עד לבוא שעת הכושר. וכל המפור לוחמים לתחפורות ועירות הריהו משובת. דוגמאות של שוחות־קרב ליחיד ולזוגות, נוסח צבא ארה"ב, ניתנים בעמודים 74—73.

המרור, "בעתונות הצבאית" — מגמתו בחוברת זו היא להעלות — ולו גם מחוברות של עתונות צבאית משנים עברו, — את המאלף לגבי משימתנו כיום, בשטחי האימון, הטקטיקה ותתחבולות הטכניות גם יחד.

מסת־דמיון היא סוג יצירה ספרותית אשר השימוש בה חוזר ונשנה לא רק בספרות היפה, אלא גם בשטחי מחשבה שונים, — חברתיים, היסטוריים ומקצועיים. אף ספרו הנודע של המרשל דה־סנס (מגדולי המצביאים וההוגים הצבאיים של המאה ה־19), היה נקרא "חלומות צבאיים". רבות הן המסות המוקדשות לתיאורי־דמיון של מבצע למופת, או של נשק אידיאלי. אולם, יש וקורה שהחלום הופך מעשה: לשמפקד יחידה, — החווה בהקיץ מה רב היה אושרו, ומה רבה היתה יכולתו, לו, לאחר שכבר נתנסה בקרב, היה זוכה להודמנות לאמן את יחידתו מחדש, — אמנם זוכה בפועל בהודמנות כזאת. לא מעטים הם המפקדים בקרבנו אשר עמדו במצב זה בימי "הפוגה א'"; ושוב — לאחר "הפוגה ב'". הם ימצאו "דברים קרובים מרחוק באו" ברשימתו של קפטן ק. א. הקתורן, מצבא ארה"ב: "אילו ניתן לי לאמן את פלוגתי מחדש" (עמ' 75).

מחמת החומר הרב לחוברת זו נאלצנו, לצערנו, לדחות את גמר הסיפור "סירוק הופך לאיש־צבא" (ועוד כמה מאמרים ורשימות מוכנות) לחוברת הבאה, ועם קוראינו הסליחה.

הכל תלוי במזל — ואף רשימה, מאמר ומימרא בכלל זה. שיחק לה מזלה לכתובת "חפור — זעה חוסכת דם", שהופיעה ב"מער־כות" מ"ח־מ"ט, והפכה לפופולרית מאוד. היא הושמעה כקריאת־עידוד בפי המתחפרים בצפון "המשולש", הועתקה לעלוני יחידות שונות, ובתצלום שכאן רואים אותה כשהיא מתנוססת במועדון שבאחד המחנות.

לחשונות לב אנשי הצבא ולמפקדים בחזית!

הידיעות על האויב הנגד. הגורמים הראשונים במעלה להשגת הנצחון ולמעוט אבידותינו אנן.

השגת ידיעה כזאת מתאפשרת, בתנאי מלחמה, בראש וראשונה ע"י כך שכל איש-צבא הבא במגע עם האויב דואג דאגה מתמדת:

א. לראות בעינים פקוחות את כל אשר עושה האויב, את תכונותיו, את ציודו הקרבי, האיש, מדיו וסימני-ההיכר שלו.

ב. לשמור על כל חפץ, סימן או תעודה אשר יש בהם כדי מתן ידיעה על האויב (אם לא לאיש-הצבא עצמו, אשר לא תמיד יש לאל ידו להעריך את משמעותו של פרט זה או אחר, הרי לממונים עליו ולאנשי שירות-המודיעין החטיבתי והמרכזי) — ולהימנע מכל פגיעה בציוד, מדים ותעודות אויבים, נטילת חלקים מהם כ"מזכרות", וכיו"ב.

ג. למסור בכל ההקדמ, ובשלמות, כל חפץ, אות ונייר משל האויב אשר נפלו לידי לאלה הממונים עליו, למען יועברו לידי שירות-המודיעין.

זכור וזכור כל חייל ומפקד: אפילו כפתור ממדי אויב, אשר עשוי לשמש כאילו רק "מזכרת" נאה, ושהעדרה בשלל המלחמה לא יורגש, כביכול, כלל ועיקר — עשוי, כשהוא מופיע על מדי החלל או השבוי — ובלוויית ניירותיו — לסייע בזיהוי מערך כוחות האויב ובחסיספת ידיעות חיוניות. אף תחמשת האויב, על סוגה וטיבה, אחוז הכדורים העקרים שבה, שנות יצורם, וכיו"ב — מהווה מקור ידיעה רב-ערך. אף מכתביו הפרטיים של איש-צבא אויב, עשויים לשמש מפתח להבהרת תמונה רבת-ענין על הרכב הכוחות האויבים, גורמי ה"עורף" שלהם, וכיו"ב.

אל נהגילדות לגבי מקורות-בכוח העשויים לספק ידיעה חיונית בעתות מלחמה!

חייל! ראה נכות! שמור על מקורות הידיעה! מסרם לתעודתם, לידי אלה שיפנענחום כראוי ויקפידו על השימוש בהם לתועלתו של צבא ישראל!

גבורת חיילי ישראל — הן כיחידים, והן כיחידות-משנה העומדות באש הקרב — אינה מוצאת את ביטוייה ורישומה הראויים לה. העתונות העברית מרבה בדברי הוקרה, אך טרם זכינו למשטר, אשר בו כל מעשה של מסירות-נפש ועוז-רוח ירשם כדיוקן. מקובל אצל אומות העולם, כי הפיקוד של היחידה — יחד עם ציון אנשי-הצבא אשר הצטיינו במיוחד במעשי גבורה-צבאית, — ממציא גם את תיאור המסיבות המדויקות של המעשה, ערכו בקרב או חשיבותו להצלחת חיילים-החברים, ואת האופן בו בוצע.

כדי שתיאורים כאלה ישמשו מקור השראה ודוגמה. מחנכת ומדריכה לאחרים, אין צריך להרבות בהם דברי מליצה; אולם חשובים מאוד דוקא הבדיקה המוקדמת של הידיעות ומקורותיהן, והניפוי המדקדק של כל פרט בהן, — למען יוסר כל חשש של הגזמה או אי-דיוק; אך המעשה כפי שבו צע יעמוד בכל גבורתו ובמלוא ערכו.

מאידך גיסא, מן הראוי שאנשי-הצבא והמפקדים יחדלו מ"התבייש" לגלות את אומץ-הלב והמעשים הנועזים אשר רבו כל-יך בחדשי הקרבות. ציונם אינו בא לשם התפארותו של הפרט או של היחידה, אך יש בו מהערך המאלף, והריהו צורך חינוכי והדרכתי אשר חיוניותו בימות-מלחמה אינה מוטלת בספק. והפרש הזמן, של שבועות או של חדשים שעברו מאז המעשה, אין בו כדי להמעט מערכו או לבטל את הצורך בציונו.

אנשי-הצבא, על כל הדרגותיהם, מתבקשים בזה להעלות — תוך דיוק מכסימלי ומתן כל הפרטים האפשריים — את מעשי אומץ-הלב של חבריהם, ולהמציאם למערכת "מערכות", רצוי ביותר כי על כל דיוח כזה יהיו חתומים מספר אנשים, מבני היחידה ועדים למעשה. מפקדי היחידות ויחידות-המשנה מתבקשים במיוחד, שלא להתרשל במילוי חובתם זאת — חובתם לאנשי יחידתם ולאנשי שאר היחידות כאחת — ולהמציא בהקדם תיאור ענייני נאמן למעשי ההצטיינות של החיילים הנתונים לפיקודם, — בין ממעללי הימים האחרונים, ובין מפרקי-קרבות קודמים.

שבועה לצבא-הגנה לישראל

הנני נשבע(ת) ומתחייב(ת) בהן צדקי לשמור אמונים למדינת ישראל, לחקיקתה ולשלטונותיה המוסמכים, לקבל על עצמי ללא תנאי וללא סייג עול משמעתו של צבא-הגנה לישראל, לציית לכל הפקודות וההוראות הניתנות על-ידי המפקדים המוסמכים ולהקדיש כל כוחותי ואף להקריב את חיי להגנת המולדת ולהרות ישראל.

פקודת-יום

ליום ההשבעה של צבא-הגנה לישראל כ"א סיון תש"ח

טוראים ומפקדים:

במורא אחריות וברטט קדושה נעמוד ביום זה להשבע שבועת אמונים למדינת ישראל, אשר קמה ונתכוננה בימי חלדנו, על קדושת דמם של רבבות מבני עמנו ועל כסופיהם של דורות עתיקי ימים — צמאי חופש, גאולה ופדות.

נזכור ברגע זה את אלה מתוכנו אשר לא חסכו את חייהם היקרים והצעירים למען הותיר לנו ולבנינו אחרינו, חיי חופש ועצמאות במולדת המשוחררת.

יהי דמם הטהור זכרון-עד לכלנו, שופע רוח הקרבה עצמית ומורשת גבורה מופלאה, ללכת בדרכיהם עד התבסס מדינתנו והיותה מבצר איתנים ומקלט מבטחים לעם ישראל במולדתו.

עם שבועתנו הנאמנה למדינתנו, נכריז ביום זה קבל עם, עולם ומלואו — כי נשבענו לא להניח את נשקנו, לא לחסוך מעצמנו כל עמל ותלאה, לא להרתע מכל קרבן שידרש, עד אם ימוגר האויב הזדוני ויושכן שלום עדי עד לעמנו בארצנו-מולדתו.

ביום זה נחתמת פרשה מפוארת בדברי ימי ההגנה העברית — צבא המחתרת של העם היהודי במאבקיו לשחרור ועצמאות מדינית, ונפתח פרק ראשון לדברי הימים של צבא-הגנה לישראל.

יהיו טוהר הנשק, הנאמנות והמסירות לעניני האומה, הדבקות הקנאית במוסר הישראלי — של ההגנה העברית, עמוד האש, ההולך לפני מחנות צבא-הגנה לישראל.

תהילת נצח להגנה העברית:

יחי צבא-הגנה לישראל!

היה חזק!

יעקב דומטרובסקי

ראש המטה הכללי

ירחון המגן ואיש-הצבא העברי
לשאלות צבאיות מדיניות וכלכליות

מצבה

תמוז תש"ח

כרך י"ד

א' (נ"א)

ב מ ע ר כ

המערכה טרם תמה

הוקם רק בראשית העליה השניה, כאלף ושלוש מאה שנה לאחר הכוח הצבאי היהודי האחרון שנלחם בארץ יחד עם הפרסים נגד השלטון הביזנטי בפקודו של בנימין מטבריה בראשית המאה השביעית; ומחדש חושלה שלשלת הגבורה היהודית על אדמת המולדת; שהלכה והאדירה מאז השומר, הלגיון העברי במלחמת העולם הראשונה; יסוד ההגנה בימי תל-חי ואילך. הקמת חיל-הנוטרים במאורעות 1936-9, פלמ"ח והתנדבות הגדודים היהודים והבריגדה הראשונה במלחמת העולם השניה — כל אלה אשר הכשירו את ההתגוננות רבת-התפארת והגבורה של צבאנו במלחמה זו.

בלי אפיק זה של גבורת הנשק היהודי לא היינו מגיעים עד הלום.

אלה הם שלושת האפיקים שבהם זרם רצון המדינה של עמנו, ושלושתם ינקו ממקור לא-אכזב אחד, מקור עתיק-יומין; ממקור הנאמנות היהודית. זכה דורנו להיות אחרון לשעבוד וראשון לגאולה. אפס, אל ירום לבנו, לא בזכותנו אנו בלבד זכינו למדינת ישראל. אלמלא אמונת-אומן ומורשת-קדור מים של דורות ישראל, הנושאים בלבם חזון הגאולה ולכותיהם מרותקים במשך אלפי שנים בעבודות אהבה וכיסופין למכורת אבות, אלמלא מעשי בראשית של ראשוני חלוצינו ולוחמינו בשטח העליה וההתישבות, ההתגוננות והמדיניות הבינ-כשניטשה עליה מלחמה כפולה: פוליטית וצבאית. התגברנו וביצענו את עצמאותנו והקימונו מדינת ישראל.

מדינת ישראל קמה בתוך סערת קרבות לאומית — לא היתה מדינת ישראל קמה בימינו.

עברו כחמשים שנה — וחזונו של הרצל קם ויהי, ובפעם הראשונה אנו חוגגים זכרונו של מייסד הצינונות המדינית — במדינת ישראל הלוחמת. הרצל לא זכה לראות את פרי יצירתו. אולם האפיק המבורך שפתח הרצל לרצון המדינה של העם העניק לנו את הכיבושים הממלכתיים הגדולים בחזית הבינלאומית, שבלעדיהם לא היינו באים עד הלום.

אולם הקונגרס וההסתדרות הציונית והפעולה המדינית שבאה בעקבותיהם ובכוחם, לא היו האפיק הראשון שדרכו זרם רצון העם למדינה.

עוד כמה שנים לפני הקונגרס הציוני ולפני הרצל נפתח אפיק ראשון לכיסופי האומה וערגתה לבצע את דבר הגאולה — אפיק העליה ההתישבותית והחלוצית היוצרת והמגשימה.

בלי יצירת-בראשית זו של חלוצי עליה והתיש-בות לא היינו מגיעים עד הלום.

במותו של המנהיג הנערץ — לפני ארבעים וארבע שנים — פרץ המעין המתמיד של העליה השניה, ונפתח אפיק שלישי לרצון-המדינה של העם, בן לווייה לאפיק החלוציות היוצרת — אפיק הכוח המזויין היהודי.

בסג'רה, כפר יהודי קטן, אחד מארבעת הכפרים היהודים הבודדים בגליל התחתון באותם הימים, הוקם לפני יותר מארבעים שנה הגרעין הראשון של כוח ההגנה העברי, שנקרא אז בשם "השומר". עוד לפני השומר היו בני המושבות מגינים בעוז קבוע ומאורגן, בעל משמעת ותכלית צבאית לאומית ובחרוף נפש על ההתישבות היהודית הצעירה מפני שודדים ותוקפים מבני המדבר, אולם כוח מזויין

אולם המערכה טרם תמה. אמנם מהקרבות הצבאיים יצאנו עד עכשיו וידינו על העליונה. בלי כל עזרה מאר"מ עמדנו בפני התוקפנות הערבית אשר ניסתה בעזרת ממשלת בריטניה לעשות לאלא החדשות אר"מ, ולא רק שהצלחנו לשמור כמעט על כל שטחה של המדינה העברית כפי שהותוותה בעצרת אר"מ ב-29 בנובמבר אלא הרחבנו את היריעה וכבשנו כיבושים רבים מחוץ לתחומים ההם. כוחות ההגנה והצבא שלנו לכדו כמעט כל שכונות האויב בירושלים החדשה, את רוממה, ליפתא, שיכר-בדר, קטמון, אל-בקעה, קסרקטי אלנבי, מוצררה ועוד — זירושלים, מחוץ לעיר העתיקה, נעשתה לעיר עברית כאשר לא היתה מאחרי חורבן הבית השני.

כבשנו את צפת, טבריה, חיפה ועכו וצבאותינו הגיעו עד גבול הלבנון בגליל המערבי לאחר שלכדו את אכזיב, בצה ונקודות אחרות בדרך. כבשנו קסטל, בית מחסיר, סובה, סריס, מלחה ועין כרם בסביבות ירושלים ובדרך לשער הגיא. כבשנו בית גיז, בית סוסין, צרעה והר-טוב במסדרון הירושלמי. כבשנו יבנה וקוביבה, מסמיה ויזור, סומייל וזיתא, חטא וקרטיה בדרום, כבשנו יפו ובנותיה, סלמה, יעזור, בית-דג'ן, ספוריה, כפר ענה ויהודיה, כבשנו לוד ורמלה, בית-נבאללה וראש-העין, אל-קובב וסלביט, ברפיליה, ביר מעין ובורג, שדה התעופה ותחנת הרכבת בלוד ושחררנו בן-שמן והגענו למר-לדת החשמונאים במודיעין.

כבשנו בעמק זרעין, גוריס ומזר, בית-שאן ורכסי הגלבוע, כבשנו שפרעם וצפורי, נצרת וכפר כנא, לוביה וחיתין בגליל המרכזי וכבשנו עין חוד וג'בעה, טירה ואכזיב בדרך לחיפה, וחיל האויר הנחית מכות קשות לרבת-עמון, דמשק וקאהיר ולכל ריכוזי האויב בארץ, ועל ידם עזר חיל-הים הצעיר שלנו. אולם אין אנו רשאים עדיין להתברך בלבוותינו

שניצחנו. רק הנצחון בקרב אחרון וסופי הוא המכריע. ואין להגיד עדיין שנצחונותינו בקרבות האחרונים — היו הנצחונות של קרב אחרון. אין יודע עדיין בודאות אם הפוגה שניה זו — היא קץ המלחמה או רק הפסקה זמנית, ומבלי שנהיה מוכנים ודרוכים, מצוידים וערוכים ביבשה, באויר ובים להנחיל לאויב מכה נצחת בקרב האחרון, באם תתחדש המלחמה — אין ערך קובע ומכריע לכיבושים ולנצחונות שהיו לנו עד כה.

הקרב האחרון הוא הקובע — ובקרב זה עלינו לנצח — ורק אז יהא זה נצחון קיים ובטוח וגם אז — יתכן — תהיה צפויה לנו מערכה פוליטית קשה. כי מלבד האויב הגלוי יש לנו לא מעט צוררים חשאיים ומוסוים, שלא יחמיצו שום הזדמנות לעשוק ולקפח את זכויותינו, יצירותינו וכיבושינו, והמעשה של 14 במאי לא-יושלם, כל עוד שצבאנו וממשלתנו לא יבטיחו למדינת ישראל שלום ובטחון ורבונות בתחומים שיקחו בחשבון לא רק את הפשרה של 29 בנובמבר אלא כל מה שנתרחש בכל צד מאז ועד היום, וכל עוד המאמץ החלוצי של עמנו בארץ ובגולה לא יאסוף כל נידחי הגולה במולדת המשוחררת ולא יבנה נשמות הארץ עד קצה יכולתה. עוד רבה וקשה הדרך אשר לפנינו — ולמחוז-הפצנו ההיסטורי — קיבוץ גלויות וגאולה שלמה — לא נגיע בלי סבלות ומאמצים וקרבות נוספים.

אולם אנו צופים ליום מחר — בדריכות ערה ובכוננות מוגברת — אבל בעוז ובאמונה. בטחנו בצור ישראל, ובטחנונו לא הכזיב. הרצל אמר: „היהודים הרוצים בכך ישיגו את מדינתם — והם יהיו ראויים לה“ — נמלא כולנו את חובתנו באמונה — ונהיה ראויים למדינתנו.

מנאמו של ראש-הממשלה, ד. בן-גוריון, במסגרת הצבא ב"יום-המדינה" תש"ח.

ה ש ב ו ע ה

הצבאי עשויים לפעול כהלכה בלעדית. אולם בשבילנו היה במעמד ההשבעה הראשון הזה משום פתיחת תקופה היסטורית — ועם זאת, משום אישור לקו ההתפתחות של שנים רבות — אשר שיוו ליום זה משהו ממעמד „מתן תורה“ וחוקים לצבא ישראל.

כוח ההגנה העברי קישר עצמו, מזה דור, עם הנאמנות לכלל האומה ועם הזיקה לכלל האומה.

השבעת אנשי צבא ההגנה לישראל בסיון תש"ח, היתה נקודת מוצא בתהליך התבססותו וצמיחתו של הכוח הצבאי העברי המוכר ע"י האומה — המדינה כנושא-ההגון ודורך-הקשת הרשמי והיחיד שלה. יתכן ובצבאות אשר מוסדות קיומם הונחו מזה שנים רבות ורוב מעשיהם וטכניסיהם הפכו שיגרה, אין מעמד ההשבעה מסמל הרבה יותר מאשר צורה צבאית-משפטית נחוצה, אשר אין גלגלי המנגנון-

להסתיר את הויקה, הנאמנות וקבלת עול-השלטון היהודי הלאומי, עליהם היתה גאווה. עתה, עם היות ה"מדינה-בדרך" מדינת-ישראל בארצו, הותרו איסורים וכבלים; עתה יכול צבא ההגנה לישראל להופיע כנשבע אימונים בגלוי לנר שא העליון של הסמכות המדינית וסמכות-המגן בחיי העם היהודי ומדינתו — היא ממשלת ישראל. במתן שבועתו זו ממשיך איש המגן ואיש-הצבא העברי את הדרך בה הלך. (ועל כן אין לראות בשבועת אימונים זאת מעין "הוראת שעה" בלבד). אין שבועה זו מסמנת איזה שלב פסיכולוגי חולף; אין בה משום סיפוק צורך "תכסיסי" של רגע נתון. זוהי שבועת נאמנות, רצינית ועמוקה, לאומה ולמדינתה, לעליונותו ולריבונותו של הכלל המדינה-הלאומי המאורגן, לשותפות-קיום ולשותפות-גורל. משום כך, כה רב ערכה המחנך של שבועת אמונים זו. היא מחשלת את שרשרת האחדות המקשרת יחד ומלכדת לגוש אחד ומצק את צבא-ההגנה לישראל על חלקיו ועל סוגיו, על הבדלי מוצאו ועל השוני בדרכים בהם הגיעו אנשיו אל בית-המשמרות המשותף הזה של האומה. הברית שנכרתה בימי השבעה אלה בין צבא ההגנה לישראל ובין האומה-המדינה היא ברית גורל וברית תמיד. זהו מסד קיומה של האומה ומסד קיום צבאה. סלע זה איתן יעמוד. והוא יהיה סלע-עוז בחיי ישראל בארצו.

עול האימון

דבר, אחת הזכויות העיקריות שלנו בתקופת ה"הפוגה" צריכה היתה להתבטא באימון. היה לנו יסוד עליו יכולנו לבנות ולהשעין תוספת אימון זו. שנות פעולתו של ארגון ההגנה חינוכו דור של מפקדים וטוראים. אלפי חיילים יהודיים, בעלי הכשרה צבאית מגוונת וותק-קרב, הצטרפו אל שורות חטיבותינו. אך השלמת האימון, ויצירת שלמות אימונית-ארגונית-טקטית ברחבי צבא-ישראל, אלה היוו ומחווים את התפקיד העיקרי שהוצב עם ההפסקה בפעולות המלחמה. חינוכיותו של תפקיד זה לא חלפה גם אח"כ, עם התחדשות הקרבות — ואף לא עם בוא ה"הפוגה ב'". את ארבעת השבועות של ההפוגה הראשונה לא ניתן לנו לנצל בשלמותם. רבו בינתים ההפרעות מבחוץ ומבפנים. האפשרות הפוליטית-פסיכולוגית, ועל כן — גם הצבאית להתפנות למעשה זה של בצרון צבאי, — לא באה, למעשה, עם הפסקת-האש

בשלבי התגבשותו הראשונים היו פתוחות לפנינו גם אפשרויות של דרכי התפתחות אחרים: של התנש"א, של "חבר מגינים נבחר", אשר יעשה עצמו אפטרופוס לענייניה ההגנתיים (וממילא גם ההגנתיים-הפוליטיים) של האומה המתהווה בארץ, ויעמיד עצמו זקיף על משמרתם; או של זיקה לתנועה חברתית רבת-סיכויים, אשר תשלב אותו במסכת יצירה, ארגון ופעולות משלה. אך הוא האדיר עצמו מדרכי התפתחות כאלה, ובחר בויקה ישרה — ושירות בלתי-אמצעי — לא רק לצרכי העם ולשאיפות הציונות, אלא גם לנושא הריבונות המאורגן של השאיפות המדיניות ושל הסמכות המדינית של הישוב והציונות. זיקתו הישרה, ומשמעתו הגמורה, של ארגון ההגנה בארץ ישראל למוסדותיה העליונים של התנועה הציונית, — ה"מדינה בדרך" — נאלצו להישאר בגדר "סוד" במשך שנים ארוכות בשל מצב המחתרת בו היה נתון ארגון ההגנה. משום כך היה הכרח לגנוז כלפי חוץ גניזה חמורה את סעיפי היסוד הראשונים באשיות ארגון ההגנה, בהם דובר על היות ארגון ההגנה זרוע-כוח של התנועה הציונית והמדיניות הציונית — ועל היות המוסדות הציונים העליונים מכווניו וקובעי דרכו. אולם היה זה סוד גלוי; ולא מעט מרירות וקורטוב של הרגשת עלבון נתלו לאנשי ההגנה העבריים בדרכם זו, בשל ההכרח

ברשימת היתרונות הצבאיים אשר הפוגה א' העניקה לדברי דברי הערביים, לצד היהודי במלחמה זאת, — לא הובלט היתרון האמיתי המרכזי, אשר אמנם היה בידינו להפיק ממנו תועלת באותם ארבעת השבועות: ההזדמנות למתן האימון הראשון לאלה מאנשי צבאנו אשר הגיעו ארצה בחדשי המנדט האחרונים ובשבועותיה הראשונים של המדינה; לשיפור אימונם של כלל אנשי-הצבא על השלמתו; לשכלול הכשרתם של סוגי החיל המיוז חדים שקמו לנו, נוסף על חיל-הרגלים, וכן של "אנשי המקצועות" שבקרב אנשי חיל-הרגלים עצמו; לקידום הכשרתם של המפקדים למילוי תפקידיהם בתנאי הזיון והקרב החדשים; ומעל לכל — לסיגולן של היחידות והחטיבות, שממדיהן ומספרן גדלו ורחבו, — ושל המצביאים עליהן או משמשים אותן, — למילוי מאורגן ויעיל של משימות תנועה, תמרון וקרב בממדים שלא הסכימו להם עד אז. קיצורו של

הרשמית, כי אם נתאחזה הרבה בשל ההפרות ע"י הערבים, בחלקי הארץ השונים. ההפרעה העיקרית מבפנים היתה כמובן במידת אנשי אצ"ל, אשר בזכוה את זמנן של יחידות צבא רבות וגרעה מהזמן המצומצם שעוד נשאר להתאמנות הגייסות, אשר תחת זה נאלצו לעסוק בתפקידי "בטחון פנימי". עם זאת — נעשה לא מעט הן בתוך היחידות והן במרכזי אימון וקורסים מיוחדים למקצועותיהם השונים; ובמידת מה — גם בשטח חידוש והרחבת ידיעותיו של חברי-המפקדים. מאז בא הנסיון, המגבש והמעודד של "עשרת הימים" כתוספת-מלט ותגבורת-בטחון. ואולם, כל אשר הושג אינו פוטר את צבא ההגנה לישראל, ליחידותיו, למקצועותיו ולדרגותיו, מחובת ההמשך האינטנסיבי והמאורגן ביותר — במחנות או בתוך החזית עצמה, בתקופת המלחמה או בימי הסכסוך-הפוגה, — של מאמצי ההתאמנות ורכישת הבקאות, הידיעה והחריצות הצבאית.

בין אם ההיאבקות העתידה תתנהל על שולחן החול האופרטיבי או על השולחן-הירוק של הדיפ-לומטיה הבינ-לאומית — מציאות כוחנו הצבאי טיבו ומידת כוונותו, יעמדו מאחורי כל שלב בהתפתחות הזו כאחד הגורמים המעצבים את דמותה ומגמותיה. היה לנו יתרון רב-ערך על פני יריבינו הערביים במהירות הסתגלותנו וביכולתנו ללימוד מזורו, בכשרוננו להקנות לחיילינו, במשך שבועות מעטים, ידיעה צבאית ויכולת "עמידה על הרגלים" טכנית ואופרטיבית, אשר איש-הצבא הערבי הממוצע לא יכול היה לקנותן אף במשך חדשים אחדים. אולם יהיה זה משגה חמור אם עובדה זו תעביר אותנו על

דעתנו ותביאנו בכלל לידי בטחון עצמי מופרז לגבי האפשרות, "ללמוד את התורה כולה על רגל אחת". ראשית כל, המקצועות הצבאיים הנם בימינו תורה מורכבת ועמוסת חומר רב אשר, על כל פנים, יצריך זמן ניכר לסיגולו; ולא זו בלבד, אלא שמרובים הם, בשירות הצבאי, היסודות המצריכים לא רק הבנת מהותם, או אף ידיעה, "כיצד עושים זאת" — אלא גם הרבה שיגרה וחזרה: לא במשך ימים ואף לא במשך שבועות כי אם תוך חזרה ושינון מתמידים, עד אשר תהא היד עושה מאליה, והמוח והרצון מגיבים מאליהם, כפונקציה טבעית של הרגילות והוודאות שרק האימון הממושך יכול להקנותם. בגלל אלה, הונחת כל שעה שניתן היה לנצל לאימון, וכל יום שאפשר היה לפנותו לתרגיל-יחידה, יש בה משום הקלת ראש בתפקיד החיוני: — ללמוד ללא הפסק את הטכניקה המורכבת והענפה של מעשה-המלחמה בזמננו, את הכלים ואת תחמושתם, את השימוש בהם ואת אורח הפעלתם הטקטית; את סדרי הצבא, בכל הנוגע למשמעת ולארגון פנימי, ואת סידוריו לסיפוק תכליתי של צרכי אנשיו בקסרקט, במחנה ובשדה; ללמוד את האויב ואת דרכיו, ללמוד את ההלכה שבתורת המלחמה ואת תרי"ג הפרטים החיוניים כולם — אשר בהם תלויה הגשמתה של ההלכה.

במידת דריכות רצוננו, הפרטי והקיבוצי, להתאמנות וללימוד — תהיה תלויה רמתם המקצועית של החייל העברי ושל הגיס העברי — ועל כן יהיה תלוי באלה גם ערכם הצבאי הסגולתי במערכות ארץ-ישראל והמזרח התיכון.

● אימון חיל-הרגלים נעשה תפקיד קשה יותר, ובמיוחד — בפרק הזמן הקצר הניתן לתכלית זו בתקופת מלחמה. ודבר זה נעשה מורכב במיוחד עקב העובדה, שאם בזמן המלחמה הקודמת אפשר היה להרגיל את החיילות בהדרגה לרעש הקרב ולמתיחותו בהיותם בקטע שקט, יחסית, של החזית, הרי במלחמה זו צפויים הם להעברה, כהרף עין, ממקום שקט בהחלט למקום בו משתולל הקרב בכל עוזו. אכן, דרכי האימון השתכללו אף הם, כדי שלא לפגור אחרי ההתפתחות הטקטית. וכשם שהמשחקים בכדור לומדים תחילה את צורת-היסוד של הטלת הכדור, וההדיפתו לאחר שהוטל כלפיהם באופנים שונים, כך לומד גם החייל הרגלי תנועות-יסוד טקטיות ידועות, בתור בסיס לכל התנהגותו הטקטית בקרב. וודאי שתנועות-יסוד אלו צריכות להיות גם מגוונות וגמישות, כדי שיוכל החייל להגיב בכל מצב מן המצבים השונים העלולים להתהווות. אך לראשונה מלמדים אותו מעין תרגול, עוד בטרם ינסו להשתמש בתנועות ולהתאימן לנוף מסויים; כל זה — לא רק על מנת להבטיח סיגול ראשוני הגון של הלכה, אלא גם כדי להקנות לכל פרט את המכניזם של התנועה הטקטית בכללה, ואת חלקו הוא בתוכה. שיטת אמון זו נקראת "אימון הקרב" או "תרגולת הקרב". יצוין, כי בכדי להרגיל את החיילים לקולות-הקרב מקדישים תשומת-לב מרובה למה שאנחנו קוראים עכשיו "הרכבת-חיסון לקרב". עד כמה שטעמי הבטחון מרשים, מטפחים צורות שונות של חיקוי לקולות הקרב — וכל החיילות בתקופת אימוניהם, מתנסים באש שממטירים מעל לראשיהם.